

S POLJA ANTRACITNEGA PREMOGA V PENNI

Izjave premogovniških podjetnikov postavljene v pravo luč.
— Ameriška delavska federacija vstopi v ugodnem trenutku v bitko.

Washington, D. C. — (F. P.) Zastopnik rudarske organizacije je podal izjavo, da ni res, da so rudarji na polju antracita pri kraju s svojimi finančnimi sredstvi.

„Ko so delali, so stredili in si pritrgovali od svojih ust,“ pravi zastopnik. Ako je treba, bodo stavkali skozi celo leto, ne da bi bili lačni.

Ameriška delavska federacija se dozdaj še ni aktivno udeležila boja proti premogovniškim podjetnikom na polju trdega in mehkega premoga, ki so naskočili vrste rudarjev. William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je podal izjavo, da so udeležili boja tudi Ameriška delavska federacija. Takrat izda izjavo za vso deželo, kakšna je taktika premogovniških podjetnikov in kolike važnosti je ta boj rudarjev proti podjetniški lakomnosti za ameriško ljudstvo.

Podjetniki imajo nauzdan časopisje na svoji strani. Tudi to časopisje ne bo preprečilo, da ameriško ljudstvo izve resnico.

Tekstilni delavci v Bombaju zmagali

Zmaga je prišla po trimesečni stavki. — Britska vlada v Indiji je morala odpraviti davek na blago iz Bombaja.

New York, N. Y. — Britska vlada v Indiji je suspendirala 3/4 odstotni davek na blago iz Bombajevine. Ti suspenziji je sledila zmaga 150.000 tekstilnih delavcev v Bombaju. Stavka je trajala tri mesece in je pričela, ker so delavcem vtirali enajst in pol odstotka mezde. Vest o zmagi je prejela organizacija Friends of Freedom for India. Tovarnarji v Indiji so se izgovarjali, da jih je davek, ki je podražil vsak jard blaga, ki je produciran v Indiji, prisilil znižati mezdo.

Zmaga tekstilnih delavcev pomeni, da se industrija hitro razvija v Indiji. Tega mnenja je Salendra N. Ghose, tajnik organizacije Prijatelji svobode za Indijo. Davek je bil naložen, da se zadrži razvoj industrije v Indiji. Prekleto tega davka pomeni, da je zmaga misel, ki se širi v Indiji. Tekstilno blago iz Indije bo lahko odselej konkuriralo na svetovnem trgu. Obenem po pa tudi britski kapital prišel prihajati v Indijo. Ako se to zgodi, se bo povečala brezposelnost na armada tekstilnih delavcev v Lancashiru na Anglijskem. Tu je namreč središče tekstilne industrije v Angliji. Produkti iz Indije in Kitaja, ki so poceni, so imeli že precej zlih posledic za delavce v Lancashiru. Ti delavci so zelo dobro organizirani.

To je tudi povzročilo, da je Britski strokovni unijaki kongres se pričel zanimati za Daljni vzhod in je pričel tam organizirati delavce. Spoznal je, da morajo biti indijski, kitajski in japonski delavci tudi organizirani. Zanje morajo nastati tudi priključne življenske razmere, da se kapitalisti prisilijo, da ne bodo iskali križem sveta delavcev, ki so pri volji delati skoraj zastonj. Delavci v Bombaju zaslužijo trideset centov na dan. Kitajski tekstilni delavci pa zaslužijo še manj. Toda ti delavci so se vpri proti britskim tovarnarjem.

Dokler je trajala stavka je prihajala podpora od Amsterdamske strokovne centrale. Britski strokovni unijaki kongres je po-

Progled dnevnih dogodkov

AMERIKA.

Sestanek sovjetskih zastopnikov in ameriških bankirjev v New Yorku.

Governor Pinchot priporoči državni zbornici reguliranje produkcije premoga.

Izjave podjetnikov trdega premoga v pravi luč.

Farmarski politični vpor se je zanesel v Illinois.

Postreški v spalnih vozovih se organizirajo.

Trojni umor v Chicagu.

PO SVETU.

Sovinistični listi v Parizu zahtevajo diktaturo na Francoaskem.

Poročilo, da je Dawesov načrt stabiliziral Nemčijo.

Sirel imajo v načrtu federativno republiko za Malo Azijo.

Tekstilni delavci so zmagali po treh mesecih stavke v Bombaju.

Diplomatični škandal v Ženevi.

Pinchot za reguliranje produkcije antracita

Pennsylvanski governor priporoči zbornici v izrednem zasedanju, da uključi premogovnike med javne naprave.

Harrisburg, Pa. — Governor Pinchot, ki je sklical izredno zasedanje pennsylvanske legislature za 13. januarja, namerava priporočiti zbornici, naj uključi industrijo trdega premoga med javne naprave, ki so do gotove meje pod kontrolo države. Na dnevnem redu zbornice so tudi ostrejša navedba za izvajanje prohibicije in drugi nujni ukrepi.

Pinchot je dejal, da je skušal poravnati konflikt v antracitnem okrožju in v ta namen je predložil rudarjem in lastnikom premogovnikov načrt, katerega so rudarji sprejeli kot bazo za pogajanja, lastniki pa odklonili. „Če bi bili lastniki sprejeli načrt na ta način kot so rudarji, bi bila stavka končana v enem tednu,“ je rekel Pinchot. „Operatorji nečejo niti malo odstopiti od svojega prvotnega stališča. Industrija trdega premoga je v nevarnosti in dolžnost države je, da intervenira. Ako legislatura sklene, da antracitni premogovniki spadajo med javne naprave, pridejo isti pod gotovo stopnjo javne kontrole, katere danes ni. Na ta način bodo lastniki rogov prisiljeni dati informacije o svojem gospodarstvu in ljudstvo dobi več vpliva in moči za poravnanje štrajkov.“

Ruske kronske dragulje zopet prodajajo.

Moskva, 14. dec. — Zastopniki sovjetske vlade kmalu obiščejo Združene države, kjer ponudijo na prodaj gotov del ruskih kronske draguljev. Ti dragulji, katere so nagromadili ruski carji, ki tekot stoletij in ki vsebujejo zelo redke dragocenosti, se cene na okrog 250 milijonov dolarjev. Samo krona carice Katarine II. ki tehtja pet funtov in ima 4000 karatov dijamantov, je vredna 52 milijonov dolarjev.

Hujakači aretirani v Rusiji.

London, 14. dec. — Iz Moskve javljajo, da je rdeča policija aretirala v Minsku sedem voditeljev podzemnega protisovjetskega gibanja med kmeti v Belorusiji. Vodja agitacije je neki učitelj z imenom Listopad, ki je tudi že v zaporu.

slal \$1,500 podpore. Prišla je pomoč tudi od ruskih delavcev. Delavci iz Dundeeja na Škotskem so poslali poseben odbor v Indijo, da študira ondotne razmere. Denar, ki ga je poslala organizacija Prijatelji svobode za Indijo, se vporabi za nadaljnje organiziranje delavcev v Indiji, posebno tekstilnih delavcev v Bombaju.

FARMARSKI UPOR PRESKOČIL V ILLINOIS

Država Illinois se je dozdaj smatrala za varno za stare garde. — Prvi znaki odpora so se pokazali v kampanji za senatorske primarne volitve.

Chicago, Ill. — Stara garda se je čutila med farmarji popolnoma varno v državi Illinois. Bila je popolnoma slepa za znamenja, ki so govorila, da se vporni duh počasi in trajno seli med farmarje iz drugih držav, ki jih je stara garda smatrala za radikalne.

Stara garda je ta znamenja ni videla do zadnjega, ko so jih lahko že opazili duševni slepci. To je voditelj republikanske stranke prav nemilo dirnulo, kajti so spoznali, da prihajajo tudi viharji sunki v Illinoisu.

Ta znamenja so šele opazili, ko je Frank Smith vmešal vprašanje od pomoči za farmarje v primarno kampanjo senatorja William B. McKinleyja. Ko je govoril v Carniju, ki je bil njegov prvi govor za otvoritev njegove kampanje, je zagovarjal zakone za od pomoč farmarjem. Predsednik Coolidge je v svojem govoru v Chicagu rekel, da je zagovarjanje poljskih produktov na podlagi določene cene zelo „nevarna“ reč. Administracija, je menil predsednik, ne bo podpirala takih zakonskih načrtov. Smith je pa v svojem govoru povdarjal, da je določanje cen za poljske produkte potrebno, če ne, se bodo farmarji še bolj pogrezli v dolgove.

V zadnji predsedniški kampanji je stara garda klasificirala državo Illinois kot varno za konzervativce, češ, med farmarje se še ni naseli puntarski duh. Ampak sedanja znamenja govore drugače.

Med farmarje v Illinoisu se je naselil nepokoj šele pred nekaj meseci, ko so spoznali, da se razmere farmarjev niso popolnoma nič izboljšale. Poljedelska komisija je v zadnji predsedniški kampanji obljubila, da pride pomoč za farmarje. S tem je bila kampanja zaključena. Bile so lepe obljube, toda zgodilo se ni nič. Predsednikov govor v Chicagu je le povzročil, da vpor farmarjev proti stari gardi narasča in se širi.

Diplomatični škandal v Ženevi

Policijaki načelnik je izvršil samomor, ko se je izvedelo, da delegatje lige narodov oblikujejo njegove bordele.

Ženeva, 14. dec. — Policijaki načelnik Vettner v Ženevi je v soboto izvršil samomor, ko je bil obtočen korupcije. Prišlo je na dan, da je Vettner imel privatne bordele, v katere so zahajali diplomatje, ki se mude na zborovanjih lige narodov.

RUDARSKÉ DRUŽINE OROPANE.

Steubenville, O. — Roparji so v noči od sobote na nedeljo udri v hiše petih rudarskih družin v rudarski naselbini Bradley, klorformirali 25 oseb in odnesli več ko \$1,000 v denarju in zlatini. Banditje so imeli toliko obzira do žrtv, da so pustili okna odprta, tako da so žrtve hitro okrevale iz uspavanja.

Ako hočeš čuti nekaj v svojo lastno korist, pridi v petek v dvorano S. N. P. J.!

Ali bi rad imel oni šobišek, ki ga spravi yake leto trgovce? Ako bi ga, pridi 18. t. m. v dvorano S. N. P. J.!

Zal ti bo, ako ne prideš v petek v dvorano S. N. P. J.!

Novo zahtevo reaktiviranja po diktaturi na Francoaskem

Pariški sovinstični listi zahtevajo „sveto nacionalno unijo“ kakor za časa vojne.

Pariz, 14. dec. — Pariško nacionalistično časopisje je večeraj ponovilo klic po diktaturi. Klic je toliko bolj senačen, ker so se mu pridružili tudi veliki dnevniki, kot „Matin“ in „L'Intransigeant“, ki so doleje molčali o tej zahtevi. Listi pišejo, da je sedanja parlamentarna vlada dolga in da mora „sveta, nepriestranska in nepolitična unija vseh pravih patrijotov“ vzeti vajo vlade v svoje roke in rešiti Francijo bankrota.

„Tempa“ grozi parlamentu, da se njegovi dnevi šteti, ako takoj ne opusti političnega beganja in se sedini za vlado, ki bo obsegala vse stranke, razen „onih, ki se name izključijo.“ Ako ne bo take vlade, ki združi vse stranke kakor za časa vojne, tedaj „ljudstvo“ poskrbi, da pride taka vlada izven parlamenta.

Vse kaže, da je Briandova vlada na robu padca valed neizvedljive Loucheurjeve finančne reforme, ki je naložila delati ogromne davke. Frank je padel na 28 napram dolarju. Po vsej Franciji je zavladal velik gospodarski nepokoj. Ljudje, boječ se, da vrednost franka pade na nič, kupujejo mrlično vse močnejše stvari, ki imajo kakšno stalno vrednost; vsakdo se hoče iznebiti papirnatega denarja. To je povzročilo paniko in cene rastejo skokoma.

V prihodnjih par tednih se odloči usoda francoške republike.

Dawesov načrt je stabiliziral Nemčijo

Tako poroča zavezniki reparacijski agent Gilbert. Prvo leto je bila utrjena vrednost marke, zdaj pa bo Nemčija štela milijone odškodnine.

Berlin, 14. dec. — Seymour Parker Gilbert, reparacijski agent za zaveznike in upravitelj Dawesovega načrta v Nemčiji, je izjavil v poročilu o poslovanju načrta v prvem letu, da sta bila dosežena dva namena. Dawesov načrt je stabiliziral nemški budget in denarno valuto. Nemčija je finančno zopet na zdravih nogah. V prvem letu je plačala do centa vse, kar ji je bilo naloženo, izvršila je vse obveznosti do zadnje erke in zdaj šele se pokaže njena kapaciteta, koliko more plačevati na račun odškodnin.

V prvem letu je Nemčija plačala 1,187,400,000 zlatih mark obveznosti, toda to plačilo je deloma prišlo iz posojila 800 milijonov mark, ki ga je dobila v Ameriki in Angliji. Letos mora Nemčija plačati 1,200,000,000 mark brez zunanega posojila; tu se pokaže njena kapaciteta. Prihodnje leto plačilo naraste na dve milijardi in pol.

LINCARJI SO PREJELI ZASLUŽENO PLAČILO.

Chicago, Ill. — Unija za ameriške civilne svobodščine poroča, da je podvzela akcijo proti 29 izrednikom, ki so napadli neko okrajno ječo, da linčajo zamorca Presson Neelyja. Vsi so bili obsojeni. Nekateri so bili obsojeni na trdo delo na cestah, drugi pa v ječo.

TRIJE KLANOVCI ARETIRANI.

Tulsa, Okla. — Aretirani so bili trije klanovci, ki so v mesecu septembru t. l. pretepli z bičem državnega senatorja T. Y. Curreyja.

Polet ircev v Ameriko.

Dublin, 14. dec. — Vlada Svobodne irske države je aranžirala polet treh eroplanov iz Dublina v New York v prihodnjem aprilu.

ZNAČILNI KORAKI SOVJETOV NAPRAM AMERIKI IN FRANCIJI

Ameriški finančniki z Morganom na čelu priznali sovjete na tajnem banketu v New Yorku, kar potrjuje sovjetski agent Skvirski. Silajno pogočenje Čičerina v Parizu. Sovjetska Rusija vsekakor aranžira odplačevanje carističnih dolgov Ameriki in Franciji.

Federativna republika v Mali Aziji, načrt Siroev

Drugi so odklonili mirovno ponudbo Francije. Več sto Francozov ubitih v novi bitki.

Kairo, Egipt, 14. dec. — Iz Damaska poročajo, da so rebelni Sirci naredili načrt federativne republike na Bliznjem vzhodu. V federaciji ima biti šest arabskih republik in ena kristjanska. Za vzor so revolucionarji vzeli Združene države amerike in iskali bodo ameriške tehnike, ekonomske in finančne zavedence za organiziranje države, ako se revolta posreči.

Združene države na Bliznjem vzhodu obsegajo v načrtu Arabijo, Mezopotamijo, Transjordanijo, Sirijo, Druzijo, Palestino in kristjanski Lebanon. Nova država se bi razprostirala od Perzije do Rdečega morja in Damask bi bil glavno mesto. Da pokažejo zapadnemu svetu, da gibanje ni panislamakega ali verskega značaja, so rebeli sklenili, da se kristjan izvoli predsednikom republike.

Gibanje pomeni vojno z Anglijo in Francijo. Jeruzalem, 14. dec. — Rebelni Drusi so odklonili mirovno pogajanja z Jot Venafom, novim francoskim komisarjem v Siriji, kakor se glasi vest iz Damaska. Obenem poročajo, da so Drusi v soboto obkolili četo več sto Francozov v okolici Damaska in pobili vse do zadnjega.

BRUTALEN BANDIT.

Oropal je slepe delavce.

St. Louis, Mo. — Ko je James Huff, slepi superintendent, izplačeval delavce v delavnici za metle in je imel izplačati še dve sto dolarjev, je vstopil mlad bandit in pomolil Huffu samokres pod nos.

„Ali vidiš tale samokres?“ je porogljivo rekel bandit.

„Ga ne vidim, ker sem slep,“ je odgovoril Huff.

„Ali ga čutiš?“ je zarežal bandit in pritisnil samokres Huffu na obraz. „Negani se, če se, te ubijem. Ali te boli?“

„Seveda me boli, ker jemlješ ubogim slepecem njih zaslužek.“

„Ne morem pomagati,“ se je sirovo zadir bandit. Pobrjal je denar in izginil.

PREIZKUŠNJA SVOBODNEGA GOVORA ZA MARLIO SANGERJEVO V BOSTONU.

Boston, Mass. — Zakon postavila država Massachusetts prepoveduje dajati nasvete o porodni kontroli. Zupan Bostona je šel pa še dalje, in je prepovedal celo obdržavati shode za javne razprave o porodni kontroli. Takoj se je aranžiral shod, na katerem bi govorila Margaret Sanger, preden poteče službeni rok župana. Vsi prejšnji poizkusi za obdrževanje takega shoda so ponorečili. Zdal je Unija za ameriške civilne svobodščine prevzela nalogo, da aranžira tak shod. Najel se je tudi govornik, ki bo zavzel nasprotno stališče od Sangerjeve. Shod obeta biti zanimiv, ako ga ne bo policija preprečila. Na tem shodu se bo razpravljalo o prekleku zakona države Massachusetts, ki prepoveduje dajati pouk o porodni kontroli.

Ako bo shod zabranjen s pomočjo policije, se bo zadeva zanesla pred sodišče.

NENABIT SAMOKRES.

Phoenix, Ill. — Walter Kniaz in John Holobovskij, stara poštirina let, sta se igrala z „nenabitim“ samokresom 22. kalibra. Samokres je počil in Holobovskij se je zgrudil na tla s prestreljenimi plućami. Kniaz se je tako ustrašil, da je takoj pobegnil. Holobovskega so prepeklili v bolnišnico in tam je povedal, da je bila nesreča.

ZARKOMET

R. T.

Postreščekovi spalnih

vozov se organizirajo

Meda teh delavcev je nizka. Organiziranih je pet tisoč. — Spomladi upajo imeti že več kot polovico števila vseh postreščekov v organizaciji.

New York, N. Y. — Ako bi kateri kluksovec bil navzoč na najdem shodu Pullmanovih postreščekov, ki se organizirani v "Brotherhood of Sleeping Car Porters", bi ga mogoče zadela kap od strahu, ali bi se pa mogoče kaj naučil o teh zamorskih delavcih in spoznal, da je med njimi mnogo inteligentnih borov za delavski razred. Kluksovec bi se mogoče zgražal, kar so shodu prisostvovali tudi organizatorji belopoltnih delavcev in drugi belopoltniki. S tem kluksovec le pokazal, kako niska je še njegova izobrazba.

Shod se je vršil v Harlemu, ki je zamorska naselbina. Tu so bili Roy Lancaster, tajnik unije postreščekov, W. H. Des Verney, organizator, in Frank Cross, kateremu je Ameriška delavska federacija poverila nalogo za organiziranje zamorskih delavcev. V kratkih besedah je razložil uspehe dosedanjega dela za organiziranje zamorskih delavcev. Jasno je pokazal sliko, da delavska organizacija napreduje tudi med zamorskimi delavci, z njenim naraščanjem pa narašča tudi delavska zavest med zamorskimi delavci, ki so bili do zdaj vedno boječi, ker so bili izpostavljeni plemenskim pogonom. Dejal je, da bodo tiste, ki se ne bodo pridružili strokovni organizaciji, pometali iz zamorskih podpornih organizacij, zamorskih klubov in zamorskih terka.

Njemu je sledil W. J. Orr, organizator Bratovščine železnih strojev. Povdaril je, da so postreščekovi v spalnih vozovih nikar vendar pričeli delati tudi zase. Dodajal je, da bodo drugje. Naglašal je, da bodo drugje železničarske organizacije z veseljem sprejele organizacijo postreščekov v svojo sredo.

Postreščekovi zaslužijo le \$67,50 na mesec. Poleg tega morajo doživeti še razna ponižanja od raznih debeluhastih potnikov, ki naglašal MacAllister Coleman, delavski častnik in govornik. Za njim je govoril Des Verney, organizator unije postreščekov. Povdarjal je, da propagandisti Pullmanove družbe govore, da so prejeli denar za ustanovitev unije iz Moskve, kar je pa velika peresnica. Dejal je, da je ta pravljica dobro premišljena in da namen ostrašiti postreščke, da ne pristopijo v svojo strokovno organizacijo.

Govoril je še Lancaster, ki je povedal, da organizacija šteje pet tisoč članov, vseh postreščekov je pa dvanajst tisoč. Ko na koncu mesec januar prihodnjega leta, jih bo že več kot polovica organiziranih. Kompanija namenja ustanoviti kompanijsko unijo, a zavedni postreščekovi jo bodo prehiteli s svojo organizacijo.

TROJNI UMOR.

Meščanske patrulje love morilce.

Batavia, Ill. — Na farmi Henry W. Jeskega, farmarja in banjarja, se je odigral strašen zločin. Našli so njegovega 6-letnega sina Ralpa in njegovo ženo umorjene. V West Chicagu, milje proč od pozorišča so bili okrvavljeni Jeskejev avto in avtu se spoznajo odtis prstov in prebivalci so videli netačnca, ki sta bežala iz avta.

Zdaj meščanske patrulje iščejo zločinca.

O vzrokih umora krožijo razne domnevanja. Najbolj prevladuje mnenje, da je morilec bil človek, ki je sovražil Jeskeja. Ta morilec se je skrival v postreli vse tri drugega za drugim, ko so stopili iz avta. Drugi zopet sodijo, da je dejavna izvršil bebec. Kajti obleka je bila strgana s 34-letne Jeskejeve žene.

Oblasti so toliko dognale, da je bil morilec precej dobro znan razmerami okoli hiše. Za umorjenega rok se je poslužil sklade, ki je bila v neki zunanji koči, na drugi stran od glavnega bivalja. Ta kočja je precej temna.

BANDITJE SO SE "NALIMALI".

Bili so deset minut prezgodaj.

Chicago, Ill. — Gizdavo oblečena bandita sta vstopila v pivnico neopojnih pijac Edward Lamberta v Haveyju v nadi, da ga oropata za denar, ki ga Lambert prinese z banke za izmejavčekov. Bila sta za deset minut prezgodaj. Lambert se je vrnil s tisoč dolarji drobiža, da bi menjal delavcem čke, a bandita sta že odšla. Ugrabila sta le \$25.

MLADINA SE UPIRA AVTO-KRATIČNI METODI ZA PODUK.

New York, N. Y. — Dijaki v Mestnem učilišču (City College) se bojujejo, da predsednik Mezez preklicke prepoved, po kateri je prepovedana razprava o prisilni vojaški službi v učiliščnem listu "Campus".

Iz Denverja, Colo., se poroča, da katoliški šolariki nočejo prisostvovati čitanju biblije. Zadeva se predloži sodišču, da se odpravi obligatno čitanje sv. pisma v javnih šolah.

Iz San Franciscu, Cal., se poroča, da je bil z državne univerze izključen dijak, ker se ni hotel podvreči vojaškemu vežbanju.

PRIMITIVNA PARNA KOPEL.

Ottawa, Can. — Indijanci, ki žive ob reki Thompson, daleč proč od civilizacije, se poslužujejo tudi parne kopeli. Harlan Smith, kanadski arheolog, pripoveduje, da kadar se hoče Indijane kopati v parni kopeli, tedaj nanese kamenje v majhno leseno kočjo. To kamenje razbeli. Ko je kamenje razbeljeno, se sleče, zapre vrata kočje, kamenje pa škropi z vodo, da tako uvarja paro.

ŽENSKA OBDOJENA ZARADI NEPREMIŠLJENIH BESED.

New York, N. Y. — Mrs. Mary Grecula iz Brooklyna je bila obsojena na deset dni zapora, ker je dejala pred ljudmi, ki so bili pri nji na stanovanju, "da so ameriški vojniki 'bumi' in da se naj armada in vlada Združenih držav potopita". Kasneje je plačala denarno globo in je bila izpuščena.

Recepti za ženske

Spoznavaj samo sebe! Pa temeljito! Studiraj postavbo, kako je proporcijonirana, velikost po teze na obrazu, polt, barvo las — vse to moraš preštudirati kakor slikar ali anatom.

Navadi svoje telo, da ga boš obvladala. Opazuj, kako se gibljejo mlade mačke in kretajo do stojanstvene starejše dame.

Protežiraj vodo pred vsemi kozmetičnimi sredstvi; kajti slednja naj te olepujejo, nikdar pa naj ne prikrivajo tvojih telesnih nedostatkov.

Tvoja obleka je okvir tvoje dragocene osebe, zato naj bo vedno nekoliko preprostejša, kakor si ti sama.

Korakaj z dnevno modo, pa ne služi ji!

Studiraj dobre slike. S tem si vežbaš čut do harmonije barv.

Kvaliteta blaga naj bo vedno finejša kot so okraski obleke.

Ne zaupaj slepo okusu svoje žilvilje!

Ne krajšaj nikdar časa, ki ga potrebuješ za negovanje svoje glave telesa!

Pri nakupovanju blaga naj ne bo tudi najboljša vselej zadosti dobro zate!

Ne zanemarjaj vsled gojitve telesa svoje notranjosti!

Bodi vedno veselega obraza! Sentimentalnost le redkokdaj pristoja ženskemu licu.

Lahko se obnašaš ponosno proti ljudem, ki stojijo nad tvojim družabnim nivojem, nikdar proti onim, ki so pod njim.

Odločuj sama, kaj in koliko ti je dovoljeno.

Najstrožje preizkusi svoj dober okus, kadar si izbereš moža.

Svet, veliki svet je oživljal element lepe ženske. Živi v njem po danem receptu in tvoje življenjske izkušnje ti bodo pričale, da one fineše, koje se ne dajo učiti in se jih ne moreš priučiti.

Dobra.

Vesti iz Jugoslavije

Krvav obračun med dvema bratoma. — Anton Soško in njegov mlajši brat Miha iz Sobeje vasi zadnja leta nista bila posebnaj prijatelja. Razmerje med obema se je zlasti poostriilo, ko je bil letos meseca maja Miha radi tatvine vina obsojen na štiri mesece težke ječe. Miha je namreč sumil, da sta ga spravila v ječo njegov brat Anton ter njegov svak Baškov, katerima je zato večkrat delal očitke in jima tudi grozil. Dne 27. septembra je pomagal Miha svoji materi in bratovi ženi Katarini spravljati koruzo na podstrešje. Med njim in materjo je prišlo kmalu do prepira, naka je Antonova žena Katarina, ki se je bala pretepa, ušla s svojimi otroci za nekaj časa iz hiše. Nato je šel Miha s kravami na pašo in po koruznico na njivo, ki leži na gornjem koncu vasi. Njegov brat Anton je prišel pozno popoldne iz Brežic in je že med potjo zvedel od Antonije Baškovičeve, da so imeli doma zopet prepir in da se mu je družina razbežala. Ko je doma zvedel, da je brat Miha na njivi, se je takoj podal tja. Cim je prispel v bližino svojega brata, je že izza grmovja podil strel, ki je zadel Miho v levo in desno roko ter pod desno pazduho in ga težko ranil. Ves prepadel je pribežal na Vovkovo dvorišče, kjer so mu izprali rano, naka je krenil domov. Tam je prišlo med obema bratoma vnovič do konflikta, tekem katerega je Anton v silobranu zgrabil za valjar in udaril svojega brata z njim s tako silo po glavi, da mu je popolnoma zdrobil za dlan široko levo gornjo stran lobanje. Miha je obležal mrtev v mlaki krvi.

Obtoženec je sicer priznal svoje dejanje, zagovarjal pa se je s silobranom. Obtožbo je zastopal namestnik drž. pravdnika Kovač, zagovarjal pa je obtoženec dr. Vasič. Senatu je predsedoval sodni svetnik Kuder, votanata sta bila višji sodni svetnik Kozina in okrajni sodnik Hotčvar.

Porotnikom je bilo stavljenih pet vprašanj glede uboja oziroma silobrana. Pod predsedstvom prvomestnika Antona Lovrenčiča iz Sodražice so soglasno zankali vsa glavna vprašanja glede uboja in je bil zaradi tega Ant. Soško oproščen.

Velika eksplozija v Ljubljani. Dne 27. novembra okrog pol 18. ure se je pripetila na Aleksandrovi cesti v hiši št. 10, kjer ima na dvorišču svoj laboratorij in skladišče trdka za izdelovanje medikalij Salus d. d., velika eksplozija etra s strašnimi posledicami. Hiša se je nenadoma stresla, da so čutile vse stranke. Isti hip se je začel na dvorišču grozen krik ponesrečencev, ki je privabil na dvorišče vse polno ljudi iz hiše in ulice. V splošni zmešnjavi in dimu so opazili, da se valja nekdo po anegu na dvorišču ves razmesarjen. Iz dima pa je skočilo hip nato še par ljudi. Stražnik pred pošto, ki so ga päsanti opozorili na nesrečo, je skočil takoj v hotel "Slon" in telefonično poklical rešilno postajo in gasilce.

Na dvorišču hiše so se medtem odigravali dramatični prizori. 19letni drogerist Ivan Mavc, stanujoč v Prisojni ulici št. 1 in zaposlen v laboratoriju, se je valjal, obupno stokačoč, v anegu skoro gol, ker mu je zgorela obleka. Drugi poškodovanec, 15-letni drogerijski učenec Milan Menard, stanujoč na Rešljevi cesti št. 29, je šele planil iz dima ves opečen po obrazu, praih in rokah. Za njim je prišel iz notranjosti skladišča ravnatelj podjetja, magister Marko Rozman, s strašno ožganimi rokami, dalje skladiščnik Alojzij Pavlin in drogerist Viktor Poljanec ter pisarniška nastavljenka Anica Coriari, ki pa je ostala popolnoma nepoškodovana, ker je oženj oziroma plin ni več zasegel.

Nesrečo samo je povzročila eksplozija etra. Drogerist Viktor Poljanec, stanujoč na Marmontovi ulici št. 16, je prinesel iz skladišča v laboratorij v steklenici 2 kg etra. Ravno med vrati, v prostoru poleg pisarne, pa se je steklenica pri vratu odtrgala in mu padla na tla, kjer se je eter razlil. Vseid ognja v peči so se hipoma vneli plini in čul se je močan pok. Poljanec je zakričel: "Ogenj!" in odhitel na prsto. Skozi goreče pline se je prvi po-

gнал na prsto Mavc. To je postalo zanj usodno. Celo njegovo telo je bilo v hipu ena sama opekline. Za njim je najhujše poškodovan Menard, dalje ravnatelj Rozman, lahko pa sta ožgana Poljanec in Pavlin. Na kraj nesreče je takoj prispel policijski zdravnik dr. Avramović, ki je ukrenil vse potrebno za prvo pomoč.

Ponarejevalci dolarjev bodo precej časa zaposlili mariborsko okrožno sodišče. Kot smo že poročali, je imel aretirani Jurij Potočnik po vsem Dravskem polju raztresene sotrudnike. Oročnikom se je tudi na Bregu pri Ptuju posrečilo zajeti tako družbo pomagavev, ki so jih že premestili v zapore mariborskega okrožnega sodišča. V preiskavi je sedaj že okoli 30 oseb. Veliko vlogo igra tudi bivši ljubljanski fotograf Rupnik, ki je po prevratu služil nekaj časa prostovoljno pri vojaki v Slovenski Bistrici, potem v Mariboru in se nato par let pečal z raznimi fotografičnimi "iznajdbami" dokler se ni kot brezposelni seznanil s falsifikatorjem Jurijem Potočnikom in se končno presejil v njegovo bližino na Dravsko polje, kjer so ga aretirali.

Zločin v Vašah. Krvava drama v Vašah se vedno ni popolnoma pojasnjena. Aretirani Jarc svojo krivdo tudi v zaporu odločno zanika in vztraja pri svoji trditvi, da izvirajo krvavi madeži samo od krvi, ki mu je tekla s svečer iz nosa. Izgovarja se tudi s tem, da ni imel do pokojne Angele Kopačeve nikakega sovraštva. V času umora se je nahajal doma, oziroma je bil na poti v Medvode. Poskus, da bi se dokazala njegova krivda na podlagi odtisov krvavih madežev na vratih hleva potom daktiloskopljanja, se ni posrečilo, ker so ti madeži preveč razmahani. Kljub trdovratnemu tajanju pa se je nabralo proti Jarcu že toliko obtežilnega materiala, v prvi vrsti valed izpovedi očeta Kopačeve, da se bo aretiranečev odpor po predloženju vsega tega gotovo zlomil in bo Jarc končno izpovedal resnico.

Umrli v Ljubljani. S. Marija Božnar, bolniška sestra, 36 let. — Peter Močilnikar, delavec, 20 let. — Ivan Toni, sin železniškega uslužbenca, 5 mesecev. — Ernest Cučan, gojenec dednega doma, 3 leta.

IZ PRIMORJA

Dve zlati poroki v Barkovljah. Dne 22. nov. so doživeli Barkovljani izreden dogodek. Dva domačina, Miče Pertot in Just Starac sta slavila zlato poroko. Pred 50 leti se je poročilo v Barkovljah na isti dan 10 parov, toda zlato poroko sta dočkala samo dva. Slavnosti obredov v cerkvi se je udeležilo veliko število domačega prebivalstva. Zeni Pertota in Starca sta bili občečni v narodno nočo. Miče Pertot je star 76, Just Starac pa 78 let.

Zakaj je bil razpuščen občinski svet v Devinu? — V trišlaskem uradnem listu je objavljen odlok, s katerim je vlada razpustila občinski svet v Devinu pri Trstu. V utemeljevanju razpusta občinskega sveta navaja vlada kot vzrok svojega čina protidržavno obnašanje občinskega sveta. Zato je na mesto župana imenovan komisar Cesare Caso, ki ima izvrševalno moč v občini Devin že od 1. oktobra dalje.

Vinska letina na Goriškem. Vinska letina na Goriškem je bila letos zelo neugodna. Ponekod je pobrala večino pridelka toča, drugod peronospera. Računa se, da se je letos pridelalo na Krasu 8500, v Vipavski dolini 58 tisoč, v Brdih pa 20 tisoč hl vina. Teran je po 800 lir, vipavec po 250, briška vina pa po 250 do 300 lir hektoliter. Briški pridelek je

Poroča. Poročila se je Tolminka Pepca Logarjeva s Jankom Kovačičem, cestnim komisarjem v Subotici.

Smrtna kosa. V Gorici je umrl dne 22. novembra zvečer gostilničar in veleposesnik Andrej Eliegl v 61. letu svoje starosti. močnejši od vipavskega za eno stopnjo.

Italijansko gledališče v Postojni. Pilodramatično društvo "Citta di Postumia" deluje eno leto. Te dni je društvo proslavilo svoj poveljni obstož z banke-

Agitacije za "Prosveto"

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904

Podporna Jednota

Incorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODBEK:

Predsednik Vincent Calankar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7, Box 133, Johnston, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega oddelka Blas Nyvak; gl. blagajnik John Vagrigh; urednik glasila Jule Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODBEK:

Martin Zelenikar, predsednik, Box 378, Barberton, Ohio; Frances A. Taucher, 2627 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Krimančič, 13111 Bevington Ave., West Park, Ohio; Mary Udovich, 2623 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Terrell, Box 22, Strabane, Pa.

BOLNIŠKI ODBEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Nyvak, predsednik, 2627-59 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZHOĐNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 286, Moon Run, Pa.

Joseph Zorka, RFD. 2, Box 114, West Newton, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad.

Frank Kluza, Box 958, Chisholm, Minn., za sev. zap.

John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadzorni odbor:

Paul Berger, predsednik, 2653 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.; Richard J. Zavertnik, R. No. 1, Hinsdale, Ill.; Frank Zajc, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Zdržišveni odbor:

Predsednik: Frank Aleš, 2184 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jolko Oren, 2629 W. 26th St., Chicago, Ill.; John Olin, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.

VEROVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

POŠTNI — Korrespondenca s glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši tabele:

VSA PIŠMA, ki so naslojena na pošto gl. predsednika se naslovijo: Predsednik S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVJO: Bolniški tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vrše se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse prijatelje glode poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošljejo Paul Bergerju, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prisrčni in gl. porotni odbor se naj pošljejo na naslov: Martin Zelenikar, Box 378, Barberton, Ohio.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznaila, opisi, narodnina in enih res kar je v sveti s glasilom jednote, naj se pošljejo na naslov: "PROSVETA", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

tom, na katerem se je znova povdarjala potreba, da se zgradi v Postojni italijansko gledališče.

Pašlatovski manevri v Istri. Pred kratkim so imeli miličniki iz Trsta svoje manevre po Krasu, sedaj so bili pozvani istrski miličniki na vaje sredi dežele, ki so se vršile v nedeljo. To je čisto vojaško vežbanje in vražjo se boji med dvema strankama. Ljudstvo je vedno bolj zbežano po raznovrstnih pašlatovskih nastopih, zlasti se, ker vidi v njihovih rokah celo pravo vojno orožje.

Kompromis med Anglijo in Turčijo?

Zeneva, 14. dec. — Včeraj je svet lige narodov zopet razpravljajl o mosulskem problemu na tajni seji. Raznesla se je vest, da je Anglija voljna stopiti v direktna pogajanja s Turčijo in skleniti kompromis glede Mosula.

SE NEKAJ DNI DO NOŽICA!

Zato nemudoma naredite za vašega prijatelja izvrstno bolnično darilo

KNJIGO:

"Ameriški Slovenci"

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJENA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA.

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI.

CENE ZMERNE, UNIJSKO DELO PRVE VRSTE.

VSA POJASNILA DAJE VODSTVO TISKARNE. Pišite po informacije na naslov: S. N. P. J. Printery, 2657-59 South Lawdale Avenue, Chicago, Ill.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UTMENA POJASNILA.

Izvor papeštva

(Poglavje iz knjige "The Popes and their Church".)

Episkop Joseph McCabe, bivši frančiškani in semenični profesor.

(Dolge.)

Istočasno, ko so papeži ponaradili svoje pooblastilo in znižali karakter rimske cerkve, so tudi pretvorili prvotne skromne obrede v pravi paganski blisk in sijaj. Pagani so bili navajeni na živobarvne in slikovite ceremonije in nova cerkev je radodarno ustregla njihovim željam. Dala jim je himne, oltarje, podobne, kadilo, sveto vodo, goreče sveče, svilena oblačila in hrupne obrede — katere si je prosto izposodila iz zatrtih paganskih templjev. Vse je prav prišlo papežem. Med prejšnjimi paganskimi obredi v zaprtih templju Mithre na vaticanem hribcu in poznejšimi kristjanskimi obredi v novem templju sv. Petra na istem mestu ali v bližini ni bilo dosti razlike.

Pagani so bili tudi navajeni častiti armado bogov in boginj — in rimska cerkev jim je velokodno postregla. Dala jim je Marijo in četo svetnikov ter svetnic. Nato so bile iznajdene svetinje ali relikvije radi svetnikov — kakor so bili včasih svetniki iznajdeni radi relikvij. Vsa ta par let slišimo škofe, ki dobe navodilo v "viziji" ali "sanjah" za odkritje kosti kakšnega novega svetnika ali mučenika. Palestina je bila naenkrat bogata dežela na relikvijah in trgovina s svetimi kostmi in stvarmi je vzcvetela čez noč. Najprej so "odkrili" Kristov križ v Jeruzalemu — zgodovina se že davno ne zmeni več za to bajko — in potem so sledile druge svete reči iz Jezusove dežele.

Zdaj smo pri koncu 4. stoletja.

Tedaj je vstal papež Inocent I., močna osebnost, ki si je našel nalogo, da razširi rimsko oblast nad vsem kristjanstvom. Vzhodni cerkvi je bil še vedno sam prezir do papeža. V letu 381 so grški škofje na zboru v Carigradu sklenili, da škof iz "novega Rima" (Carigrad) je po časti in dostojanstvu enak škofu iz "starega Rima".

Velika osebnost v afriški cerkvi — pravzaprav v celi cerkvi — je bil v tem času sv. Avguštin. Katoliški zgodovinarji pišejo, da je Avguštin priznal papeško oblast. Neprerokoma polagajo na njegov jezik besede: "Rim je govoril in zadeva je končana". Takrat je rogovilil heretik Pelagij in ker je Avguštin priznal njegovo obsodbo v Rimu, zaključuje katoliški zgodovinarji iz tega, da je bil pokoren Rimu. V resnici ni Avguštin nikoli izgovoril omenjenih besed na način kot jih citirajo. Njegove besede v njegovi 131. propovedi so: "Razsodba dveh (afriških) koncilov je bila poslana apostolski stolici in s tem je zadeva končana". Jasno je, da so afriški škofje skupno z rimskimi obsodili Pelagija. Toda zadeva še ni bila končana. Papež Zosim je izprva podpiral Pelagija, valed česar so ga afriški škofje prisilili na preklic. Da upraviči svoje nadaljnje vmešavanje, je papež citiral dva kanona nicejskega koncila. To je presenetilo Afričane. Ko so se informirali na vzhodu, so dognali, da sta bila citirana kanona falzificirana v Rimu, nakar so afriški škofje ogorčeno pisali papežu, naj jih ne nadleguje več s svojo pompoznostjo. Papež jih je seveda še nadlegoval in zopet so mu pisali (plamo je k areti ohranjeno) "naj ne usiljuje praznega posvetnega ponosa v cerkvi Kristovi, katera nudi luč priprčnosti in ponižnosti onim, ki išče-

je Boga". Katoliški zgodovinarji pa ljubijo temu pišejo, da so afriški škofje priznavali papežev oblast nad seboj.

Rim je padel leta 410 barbarom v roke, toda veliko mesto je imelo za zmagovalce dovolj drugega, plens in papež je primeroma malo izgubil. Potem je bila poplavljenca španska cerkev, nakar so Vandali prekorajili gr-baitarsko ožino in uničili kristjansko cerkev v afriški koloniji. Provinčne škofije niso mogle več roditi energičnih voditeljev in novi slabši, ki so se vedno prepirali med razvalinami rimskega cesarstva, so bili prisiljeni obratiti se na Rim. Grozna ignoranca je sledila kulturi velikega rimskega imperija. Papež se ni povzdignil, pač pa so padli drugi škofje. "In v deželi slepecev je enooki moč kralj", pravi francoski pregovor. Tako je rimski papež po štiristo letih končno zavladal nad vsemi cerkvami zapadnega kristjanstva, dočim na vzhodu traja upor še danes.

Po smrti papeža Zosima je bila zopet krvava borba za Petrove ključce. Dva papeža, Evlalij in Bonifac, sta bila izvoljena in na veliko noč zjutraj, ko sta se oba poglavarja cerkve kosala, kdo izvrši večje ceremonije, je med pristali obeh strank zadivila krvava bitka, ki je zopet pordečila rimske ceste in trge.

(Dolge.)

O svinčenih zastrupljenjih

Obče znana stvar je, da je svinčeno zelo strupeno, ki bi imelo težje posledice, se v življenju pojavlja le redko. Neskončno bolj, kakor bi si mislil maralkateri lajik, pa je razširjeno kronično svinčeno zastrupljenje, zastrup-

ljenje, ki nastaja počasi, dan za danem, mesec za mesecem, z majnimi količinami svinca, ki pridejo v organizem bodisi skozi požirnik, bodisi skozi sapnik (v obliki prahu). To zastrupljenje je zato tembolj opasno, ker se njegove posledice ne opazijo takoj, navadno šele po preteku več mesecev.

Učinki tega zastrupljenja so vrlo različni. Najbolj znani so sledeči, na zunaj vidni simptomi: svinčene proge na robu dlesna, umrdljivi dihi, otečenost ušesnih sluznic, dalje je preveč znanih svinčnih kolika, vnetje ledvic, možgansko vnetje v zvezi z delirijem in krči, ohromenje kolence, bolečine v členkih in celo protin. Omenjeni simptomi so klasični znaki svinčene zastrupljenja.

Razen teh znanjih posledic so pa še druge, skrite, ki jih je treba pravočasno odkriti, ker le tako je mogoče obvarovati delavce, ki delajo v svinčenih industrijah, kjer so izpostavljeni počasnemu a progresivnemu zastrupljenju, pred težjimi boleznimi. Cim se ti znaki pojavijo, je treba delavca čimprej osvoboditi iz nevarne okolice in ga takoj za-četi zdraviti. Da pa te znake pravočasno zasledimo, morajo zdravniki od časa do časa preiskati kri, alino in urin delavcev, ki imajo posla v svinčni industriji.

Okoliščine, ki pospešujejo zahrbtno svinčeno zastrupljenje, so izredno mnogolične in vsekdan se pojavljajo nove, včasih docela nepričakovane. Vzrok tega dejstvu leži v tem, da se nahajajo avinec in njegove soli v najrazličnejših spojinah v najrazličnejših oblikah, tako v industriji kakor v vsakdanjem življenju.

Industrije, ki imajo direktno opravka s svincom, stoje seveda v prvem redu. To so predvsem svinčni rudniki, tvornice svinčne svetilice, minija, svinčene kromata in barvi, ki se izdelujejo iz svinčnih soli. Toda še bolj prihajajo v poštev tiste obrti, kjer se uporabljajo predmeti iz svinca ali pa svinčnih soli. Omeniti velja torej: livarje svinčnih črk, tipografi, tvornice akumulatorjev, lončarji, pisarji, delavci, ki izdelujejo barvan papir, umetne svetilice, stanjoli, volčeno platno, konzervne škatlice, igle, igrače, fajanse, email, popravljalci kotlov itd.

Tudi široka javnost je v nešte-tilih okolnostih, ne da bi se tega zavedala, izpostavljena zastrupljenju s svincom. Svinec se nahaja v vodi nekaterih vodovodov, dalje (v manjših količinah seveda) v pudrih, kremah in pomadiah, v kuhinjski posodi, ki je slabo pocinjena, v barvanih igračkah, ki jih otroci preradi vlikajo v usta. V teh predmetih se nahaja strup, kakor že povdarjeno, le v zelo majhnih količinah, toda če se to zastrupljenje ponavlja dan za dnem, lahko nastane resno in opasno zastrupljenje, ki mu je včasih težko določiti pravi vzrok.

Kot sredstva proti svinčnemu zastrupljenju se uporabljajo mleko, sredstva za čiščenje želodec in črev in pepelka. Delavci, ki oboli na svinčnem zastrupljenju, morajo uživati absoluten mir in se morajo dobro počuti, ko se vrnejo na delo. Morajo si pogosto umivati roke in usta, uporabljati čim bolj temboje kopeli, uživati mleko in se vdržati slehernih kislin in alkohola. Delavnice treba dobro ventilirati in skrbno pomesti, pri čemer se je izogibati prahu. Kjer se nahaja v barvah svinčena svetilca, je dobro, da se nadomesti s cinkovo svetilico.

Vprašanje svinčene zastrupljenja, ki je sicer že staro, postaja vnovič aktualno, odkar so začeli porabljati kot dodatek motornemu olju neko organsko svinčeno sol, takozvano tetraetilov svinec, pomelano s malo količino etilenovega dibromida. Ta zmes se uporablja valed tega ker brani plamenu v motorju, da bi udarjal nazaj, kar tvori, kakor znano, največkrat povod letalskim katastrofam. Valed tega se je ta zmes hitro udomačila po svetu, najbolj v Ameriki. Pri njeni uporabi pa nastane nevarnost: odhajajoči plini vsebujejo svinec in le-ta se nabira na stenah motorja. V Zedinjenih državah se je valed tega pripetilo v sedemnajstih mesecih enajst smrtnih slučajev, en slučaj blaznosti in sedemdeset slučajev več ali manj težkih bolezni. Najčeste se je pojavilo možgansko

vnetje kot posledica vdihavanja zastrupljenega plina in prahu. Slična obolenja se opazujejo tudi v garašah in pri delavcih, ki čistijo cilindre, a le takrat, če se uporablja omenjena zmes bencina. Da se vsem tem opasnostim izogne, je n. pr. sklenila Švica, prepovedati uvoz bencina, ki vsebuje tetraetilov avinec.

Stari španski tiran umri.

Madrid, 14. dec. — Antonio Maura, večkratni bivši španski premijer, je včeraj umri v starosti 66 let. Bil je velik reakcionar in neisprosen sovražnik vsake ljudske svobode.

70 vojakov ubitih v Perziji.

Basra, 14. dec. — Pri veliki eksploziji amonitika in dimnika v skladišču streliva v Ahvazu, Perzija, je bilo 70 vojakov ubitih. Neveča je bila v soboto.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Nov. 31-1925) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen valed napečnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Nali zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00. Tehniki stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETA"

2657 S. Lawndale Ave., CHICAGO, ILL.

SHIRMAN PRIREDITEV SLOVENSKE ORGANEACIJE V CHICAGO.

Zveza Slov. org.—Domača zabava v soboto, 19. decembra, v dvorani S. N. P. J.

Soc. klub Slov. 1. J. S. Z. — Silvestrova zabava, v četrtek 31. decembra v dvorani SNPJ.

Društvo "Francisco Ferrer" št. 131 S. N. P. J. v soboto 9. januarja veselica v dvorani S. N. P. J.

Društvo Slovenija.—Makarska veselica v soboto 9. januarja 1926 v Narodni dvorani.

Društvo Slavija, št. 1, S. N. P. J. — Veselica dne 16. januarja, v dvorani SNPJ.

Slovenski dom, št. 86 S. N. P. J. — Veselica v soboto, 23. jan., v dvorani S. N. P. J.

Soc. klub Slov. 1. JSZ. — Dramska predstava, v nedeljo 24. januarja, v dvorani SNPJ.

Društvo Zarja. — Veselica dne januarja v Narodni dvorani.

Društvo Nada, št. 102 SNPJ. Makarska veselica, v soboto februarja, v dvorani SNPJ.

Društvo Narodni Vitez, št. 20, N. P. J. — Makarska veselica, sobota 13. februarja, v dvorani S. P. J.

Soc. klub Slov. 1. JSZ. — Dramska predstava, v nedeljo 2. maja, v dvorani SNPJ.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Zalostnim srcem naznanjamo tužno vest, da je nemila naša pretrgala nit življenja našega nad vse ljubljene mu očetu

JOHNU KUKMAJER.

Dne 2. dec. je bil še zdrav vesel, a 8. decembra, 1925 ob dop. je umri. Bil je star 72 let. Bil je član Koroškega in Ameriki je bival 34 let. Bil član dveh podpornih društev v mreč, A. S. B. P. D. in N. S. No. 299, ter član U. M. W. America. Pogreb se je vr dne 6. decembra t. l. in sile po katoliškem obredu na Fr tenac, Kansas. Društva s stavami na čelu so mu priredili lep pogreb, katerega se je vde šilo ogromno število članov, p jateljv in sorodniki. Naša ne lepla hvala za darovane ven ki so jih položili na njegovo krov zadnji pozdrav: Local Unit No. 5373, mr. & Mrs. Martin I perial, mr. & Mrs. John Kr chitz Sr., Joe Billiard, N. S. No. 292, mr. & Mrs.; Joe Verg mr. & Mrs. Ray Smith, mr. Mrs. Ray Smith, mr. & Mrs. 2 bert, Burges Athletic Club, m Jennie Beranak, mr. Hugu Bon miss Forrist Rambo, mr. & m Jack Bogataj, mr. & Mrs. M Znidarschich, mr. & Mrs. Ado Kurent, mr. & Mrs. Jullius M cheori. Nadalje izrekamo na iskreno zahvalo vsem, ki so n šega pokojnega očeta obiskali mrtvaškem odru in ga sprem na potu k zadnjemu počitku. T bi, ljubljeni naš oče, pa želja spavaj mirno in hladni svobod ameriški zemlji. Leopold, Joh Frank, Karl in Joseph, sino Laura Leksha, v Burgeso, M Mayme Strasberger v Detro Mich., hčere. Mulberry, Kans.

NAZNANILO

Delničarjem Slov. Narodne Doma v Waukegan, Ill.

Dne 20. decembra t. l., pop dne ob 2. uri se vrši glavna let seja zakar se vas prosi, da se tovo udeležite seje. Ne bom razkladal očem se bo ukrepal Dolžnost vas veže, da se seje deležite in da izvršite vse kar najbolj mogoče za dobrobit d stva in naselbine. Torej ne zabite 20. dec. t. l. vsi na sejo, združenimi močmi za Slov. N rod. Dom! M. C. Warshek, ta nik. (Adv.)

DA SKUHŠ DOBRO P VO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, slad in vse druge potrebščine. Počm in se pripravite, da je doma pri kuhani vedno le najboljši in naj nejl.

Grocerijam, sladničarjem in v d dajalne šolemine damo primeren pust pri večjih naročilih. Pišite informacijah na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland.

TEHTNICA

Juš Kozak

(Dolge.)

Lina je zagledala omahujočega Brajdo, obli tega s krvjo. Ves čas je s prezirno strmel v gorečo tovarno, v njeni duši se ni zganila ne ljubezen, ne sovraštvo. Zdaj pa je planila v sobo, napol se oblekla, zdrvela na dvorišče, iztaknila hlapec in zaukazala pripraviti avtomobil. Razsrjeno je prhala črna zverina pred njo.

"Voz, kolikor moreš!" Zgrudila se je v blazine.

"Kam?" je zarjul Žakelj, preteč hlapcu, velel mu ustaviti. Lina se je varavala, od ognja osvetljeno lice je izbruhnilo ves svoj gnev.

"Ta je zažgal! Po žandarje! Na sodnijo!" Ko je brnelo na ovinku v daljavi, so se mu pošibila kolena. Ni razočel minute, odkar je švignila Lina mimo njega. Dolga večnost ga je zrušila na zemljo.

Udarci polen so ga pogнали kvišku. Razoglav je drvel pred množico, valečo se za njim, krvoločno od maščevanja.

Zaklenil je sobo, se uprl v vrata z vsem telesom. Toda udarci tam spodaj so odmevali, kakor bi bili po njegovem hrbtu: "Ubijte satana! Zažgite mu in posvetite hudiču!"

Zločin je stegoval proti njemu svoje blazne roke.

"Satan je zamahnil. Žandarji gredo!" je šepetal nezavestno in se tresel kot list trepetlike.

Mrzel pot mu je ledenel na čelu, da ga je skorja pokrila.

"Kdor se hoče umazati z njegovo krvjo, naprej! Odprite mu gobec, izrežite jezik in srce!" Tresel in tresel na vrata, topotanje nog po stopnicah.

"Otroke v drobovju je požgal!"

Tiščal je vrata, pa so se zamajala. Vroča sapa je šinila vanj. Skočil je k mizi in odprl predal. Odkočil je v svoji blaznosti. Okrvavljeni stavec je čepel v predalu in tiščal na praih svoj papir.

"U, u," je tulil od groze pred steklenimi očmi njenega očeta. Plani je h Kristanemu, ki je žarko sijal v ognju. Toda angel smrti je zamahnil s svojim mečem. "Udari, udari!" je prosil.

"Stori sam!" je zavreščalo iz vseh kotov. "Hitro, hitro!" V dve gubi je omahoval po stopnicah. Gost dim mu je sledil in spodaj so kričale ženske: "Oči mu izžgite!"

V podstrešju nad grmadami blaga se je ustavil. Prav v kot, sredi tovorov je stopil in obeal zanko.

"Ne, ne, morda mi odpuste!" Odstopil je in se oprijel blaga. Tisti hip pa je zagrmelo iz goreče tovarne, od spodaj, izpod neba, kreljuti smrtnege angela so ga bile v lice: "Ni rešitve! Stori!"

"Naj bo! Eh, eh," je golčal in se zvijal, otepal z nogami po blagu, kri se je poodila iz razsekanih nog in rok in telo je opešalo. Z vse tešo se je zgrudilo vse, da se je dvignila glava in posinjeli obraz. Izbuljene oči so skozi špra-

njo upirale svoj mrtvi pogled v zvonik, kakor bi prvič v življenju pojmile vso grozo kazalca, ki se noče ustaviti. Še enkrat se je zagugalo telo in se sesedlo. Pogled se je povesil pred premikajočim se kazalcem v zvoniku.

Pod njim pa so se že valili težki stolpi dima, prasketale so zofo, plapolale pernice in okrvaveli, zakajeni so se umaknili maščevalci. Pretresla jih je groza in molče so obstopili poslopje in sklenili vrste.

Vse mesto je planilo kvišku. Grozna sodbah jih je tako zmedla, da so tavalj nalik večam krog gorečih poslopj in se niso upali približati sklenjenim vrstam delavcev.

Ogenj je puhnil v osrčje tovarne. Voda v kotlu je blazno vzkipela, ključ sirene se je stopil v vročini in zabrnelo je, da je tuleči piak odmeval od gora. Presuhljivo, kakor tromba angelov maščevalcev je sodelj vriak sirene nad vso pokrajino. Prelahko bakreno železje je brizgnilo, da so sikali nad glavami kosci kotla, ki ga je razneslo. Sirena je obmolknila in med črnimi zidovi je vrela tekoča lava, razsvetljevala visoki, tovarniški dimnik, dvigajoč se nad odprto zemljo, kakor mogočen teman križ.

Tisti čas je pregorela vrh in težko Žakljevo truplo je padlo v zaraščeno poslopja. Upepeljene oči niso več videle kazalca. Nad njimi pa se je goreče blago izpreminjalo v pekoče sloto.

Poslednji glas sodebe je predramil Brajdo, kjer se je zgrudil. Nad zemljo se je pretakal dušljivi, amolnati zrak.

Zgoča vročina je izžemala ranjeno telo, rana na čelu ga je pekla in koprneče ustnice so hlepele po rosi. Toda niti kapljica ni orosila zemlje, globoke brazde so zvale v njeni izsušeni skorji. Nepremično telo je pretresala mrzlica v mozgu in drhtelo je kakor list nad ognjem. Vročine oči so zrlje visoki, črni križ na svoji levi, na desnici je dogorevalo Žakljevo poslopje. Ljudi ni ugledalo oko, uho ni čulo njih mrmranja. Zdelo se mu je, da leži sredi dogorevalnega sveta in da tudi on kmalu zdrkne v odpirajoče se žrelo, iz katerega se je lava prelila že po vsej pokrajini.

Visoko nad seboj so strmele oči v plavajoča bitja sredi temnega vesoljstva. Njih prezorna telesa so posuta z utripajočimi diamanti, med katerimi zvone strune svoje večno razpeto pesem. Sree je utripalo v tajni grozi. Devica je odpovala Levu.

Prisluškoval je, kakor bi sam plul pod temnim obokom. Proseči pogled je lakal svoje kraljične, da se z njo odreši, predno razpadejo sklepetajoče kosti in brizgne kri iz prevročega telesa.

Kolikor ni umrlo spomina, je ustvarjal v njem sliki dogorevalnega zemlje in njenih stavb. Zagledal se je med pleščimi belimi kostmi, ki potrkavajo po razbeljenem tlaku zemlje pod nebeškim svodom. Mrzli vrtinci vetrov ga srkajo vase, toda on leži za altarjem, pričakujoč odrešenja svoje duše.

Vedno večje množice se vale iz grobov, razpoklih to noč, in ves trepetajoč čuti, da ga vsak hip potegnje v svoj kolobar, kjer mu na veke ne posije rešitev z altarja.

"Moj Bog! resnično prihaja Sodnji dan!" šepčejo skorjaste ustnice. "In od nikoder rešitve ubogi, izmučeni duši!"

(Konec prihodnj.)